

СТАНОВИЩЕ

от

**д-р Ценка Георгиева Такова – доцент в Софийския университет „Св. Климент
Охридски“**

за материалите, представени за участие в конкурс
за заемане на академичната длъжност ‘доцент’
в Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ по област на висше образование

2.1 Хуманитарни науки,

професионално направление Славянски езици – Историческа лингвистика

Със заповед № Р33-4137 от 25.8.2020 г. на Ректора на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ (ПУ) съм определена за член на научното жури на конкурс за заемане на академичната длъжност ‘доцент’, област на висше образование 2.1 Хуманитарни науки, професионално направление Славянски езици – Историческа лингвистика, обявен за нуждите на катедра Руска филология към Филологическия факултет на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“.

В конкурса за ‘доцент’, публикуван в Държавен вестник, бр. 57 от 26.06.2020..г., с. 83/ 647 и в интернет-страница на Пловдивски университет "Паисий Хилендарски" за нуждите на катедра Руска филология към Филологическия факултет участва единствен кандидат гл. ас. д-р Атанаска Славчева Тошева.

1. Документите и материалите, представени от гл. ас. д-р Атанаска Славчева Тошева, отговарят на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и съответния Правилник на ПУ „Паисий Хилендарски“. Справката за съответствие с минималните национални изисквания показва, че кандидатът има необходимия брой точки за длъжността доцент

2. Гл. ас. д-р Атанаска Тошева е завършила руска филология в Софийския университет „Св. Климент Охридски“ с втора специалност български език и литература. През 2007 г. успешно защитава дисертация за ОНС „доктор“. Била е преподавател по руски език в катедра „Чужди езици“, както и учител в основно училище.

А. Тошева работи в катедра „Руска филология“ в Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ от 1983 г. Освен лекциите по историческа граматика на руския език и история на руския език чете лекции по фонетика на съвременния руски език,

приложна лингвистика, лингвистика с маркетинг, лингвистика с бизнес администрация, преподава руски език в сферата на туризма, старобългарски език, проблеми на сравнително-историческото езиковедие, история на българската култура и др.

3. Гл. ас. д-р Атанаска Славчева Тошева е представила *научна монография*, обсъдена като хабилитационен труд на разширено катедрено заседание на 18.12.2018 г., една студия, *Речник-индекс* (част от изданието на Рилската преправка на „История славянобългарска“) и *15 статии* (вкл. публикувани доклади) в сборници и периодични издания (от общо 46 публикации). Монографията ѝ „Езикът на „История во кратце о болгарском народе славенском“ на йеросхимонах Спиридон (1792 г.) (в контекста на езиковата ситуация в България през втората половина на XVIII в.). Пловдив: УИ „Паисий Хилендарски“, 2009, 301 с. ISBN 978-954-423-562-8 не е обект на рецензиране, тъй като е пряко свързана с дисертацията на кандидатката.

Д-р А. Тошева участва в конкурса с монография *„Рилската преправка (1825 г.) и преписите от Рилската редакция на „История славянобългарска“ (текстология и език)“*. Пловдив: УИ „Паисий Хилендарски“, 2020, 621 стр., ISBN 978-619-202-546-5. Рилската преправка, съставена през 1895 г. от монах Паисий Николаевич, се съпоставя с текста на „История во кратце“ на йеросхимонах Спиридон. Осъществен е и комплексен текстологичен и лингвистичен анализ на ръкописите от Рилската редакция с генеалогия на преписите. Езиковите особености се разглеждат в контекста на книжовноезиковата ситуация в България от края на XVIII и първата половина на XIX в. Публикувано е критично издание с наборен текст на Рилската преправка с внушителен брой различия по преписите (с. 442-621). Впечатлява значимостта и прецизността на работата, включването на огромен материал от първоизточниците, познанията на гл. ас. А. Тошева в областта на историческата граматика и историята на книжовния език, историческата лексикология и лексикография, археографията, кодикологията, палеографията, лингвотекстологията, едичионната практика по отношение на старите текстове, техният превод на съвременен език и др.

За участие в обявения конкурс гл. ас. Атанаска Тошева представя и *една студия*, част от първото фототипно издание на оригиналния текст на Паисий Рилски от 1825 г. (2018 г.); *речник-индекс на личните имена, топонимите и етнонимите* с посочени словоупотребите им в ръкописа (пак там, с. 555-582); статии, посветени на текстологията и езика на преписите на „История славянобългарска“ (2019 г.), на Рилската преправка на фона на книжовноезиковите процеси през първата половина на XIX век (2014 г.); на хибридният църковнославянски език на Рилската преправка (2016 г.); на мястото на

преправката и на преписите от Рилската редакция в книжовноезиковото развитие в България през първата половина на XIX в. (2018г.). Поредица от научни изследвания засяга *славянобългарския книжовноезиков тип* от втората половина на XVIII и началото на XIX в., ролята на църковнославянския език при изграждането на новобългарския и съвременния руски език, хибридните разновидности на църковнославянския език, формирането на историографския стил през Възраждането (2007 г., 2010 г., три статии от 2013 г., 2019 г.) и други.

Изследванията на гл. ас. А. Тошева се цитират в престижни научни издания от учени като Д. Иванова, Т. Славова, Н. Иванова, М. Кръстева, М. Куршумова, С. Г. Шулежкова и други.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Научните трудове и научно-преподавателската дейност на гл. ас. Атанаска Тошева заслужават най-висока оценка. Освен научните ѝ приноси в историческата лингвистика, в изследването на текстовете на българската възрожденска историография, на ролята на славянобългарския и църковнославянския език в езиковата ситуация от края на XVIII – началото на XIX в. и по редица други проблеми те съдържат фототипни и критични наборни издания, речници-индекси и справочници, голям езиков и текстологичен материал, който има научна и практическа стойност за специалисти от различни области на науката.

С цялата си многогодишна научно-изследователска и преподавателска дейност гл. ас. Атанаска Тошева активно съдейства за повишаване на авторитета на специалността Руска филология в Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ и в Република България. Постигнатите от д-р А. Тошева. професионални резултати изцяло съответстват на специфичните изисквания на Филологическия факултет и Правилника на ПУ за приложение на ЗРАСРБ.

След запознаване с представените в конкурса материали и научни трудове намирам за основателно убедително да препоръчам на Научното жури да изготви доклад-предложение до Факултетния съвет на Филологическия факултет за избор на гл. ас. д-р Атанаска Славчева Тошева на академичната длъжност ‘доцент’ в ПУ „П. Хилендарски“ по професионално направление 2.1 Филология (Славянски езици – Историческа лингвистика).

20.10.2020 г.

София

Член на научното жури:

.....

доц. д-р Ценка Такова